

Když házečka nehází!

Mirek své kolo nešetří. Z desítek kilometrů se staly stovky a našeho bika nezastaví ani nepřízeň počasí. Vrásky na čele mu začíná dělat pouze nepřesné řazení. Začalo to téměř neznatelně, ale nyní již indexace páček se správnou pozicí přehazovačky zřetelně nekoresponduje. Nastal čas obrátit se o pomoc na mechanika Mirka.

Jak seřídím řazení?

Nejlepší radou je samozřejmě zajít při těchto potížích na garanční prohlídku. Tu nabízí snad každý prodejce kol a někdy jí dokonce podmiňuje plnou záruku. Jejím účelem je zkontrolovat, zda vše správně funguje, zda

se někde něco nepovolilo. Nové kolo většinou potřebuje po čase vychytat drobné mouchy, takže tato prohlídka bývá poskytována bezplatně. Ale Mirek se na „garančku“ chystá až za týden a rád by ještě o víkendu vyjel.

Poradíme mu, jak odstranit potíže s řazením v domácích podmínkách.

Karel Kuchler
Foto: Jaroslav Novák

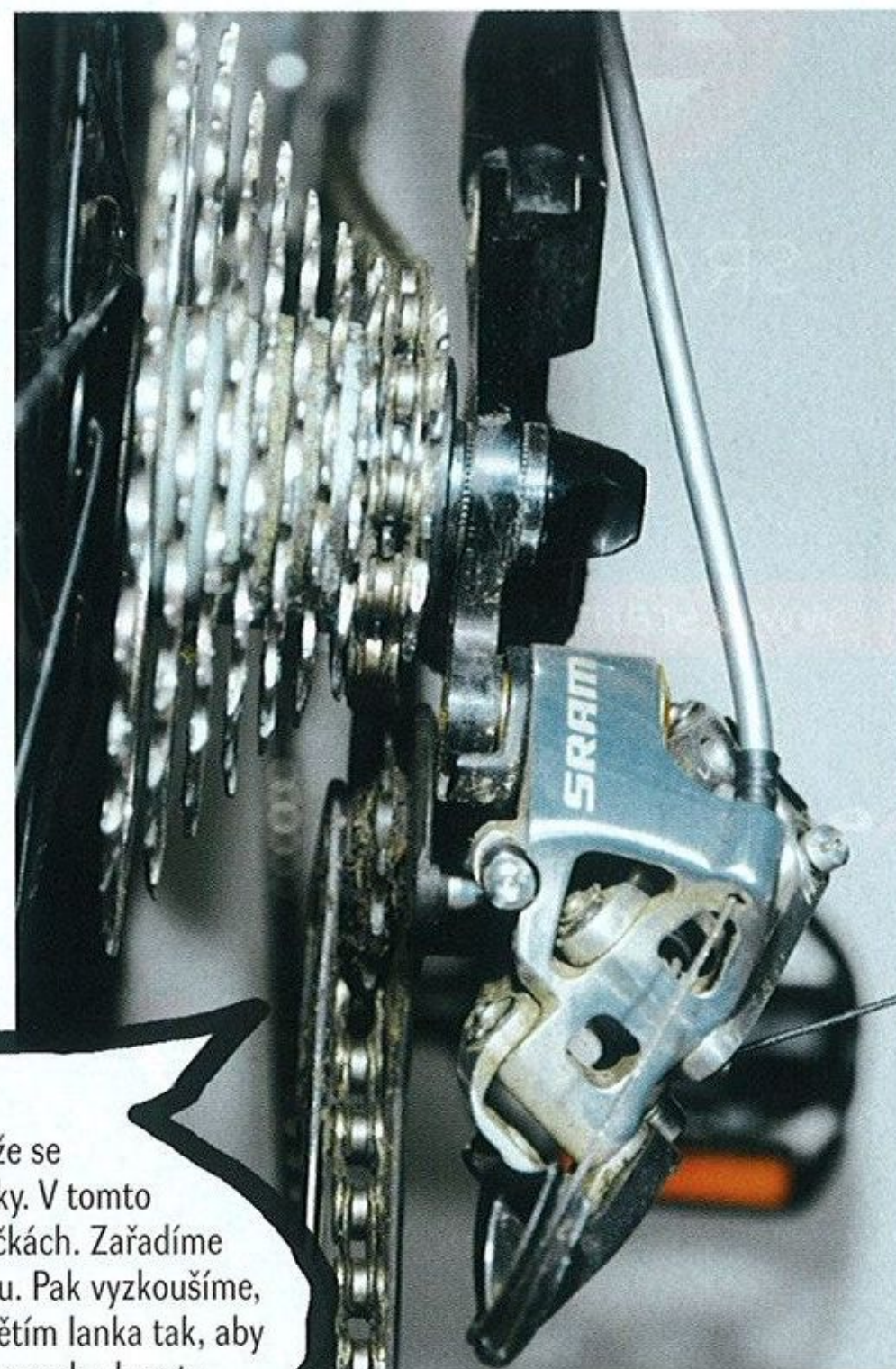

1.

Při problémech s řazením doporučujeme vždy nejprve zkontrolovat stav lanek a bovdenů. Pravděpodobně ještě nebude nutné bovdeny měnit, nic ale nezkažíme, když ověříme, zda nejsou zanesené nečistotami, a namažeme je. Zabere to pár vteřin. Zařadíme na největší pastorek (převodník), podržíme rukou měnič v této poloze a na páčkách odřadíme dolů. Tím vznikne ve vedení vůle, která umožní vyjmout bovdeny z návarků a volně s nimi pohybovat po lanku. V tomto stavu je nejsnáze vyčistíme a namažeme. Když vrátíme vedení zpět, tahem za lanko se ujistíme, že se koncovky správe sedly do návarků.

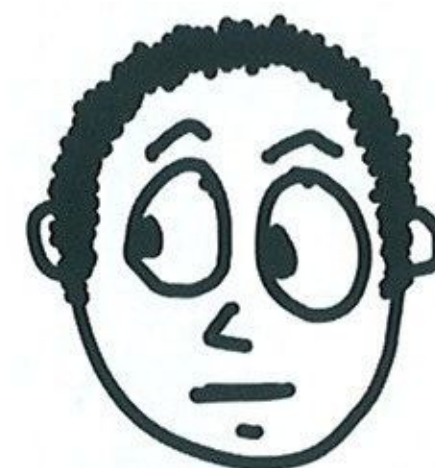
2.

Jakmile máme jistotu, že bovdeny nekladou odpor, můžeme se pustit do seřizování. U nového kola je zhoršená funkce řazení nejčastěji způsobena tím, že se bovdeny postupně usadí v koncovkách a následně se řetězu nechce na větší pastorky. V tomto případě stačí lehce napnout lanko stavěcím šroubem na přehazovačce nebo na páčkách. Zařadíme na nejmenší pastorek a vyšroubujeme stavěcí šroub zhruba o půl až jednu otáčku. Pak vyzkoušíme, zda řetěz při zařazení skočí na druhý pastorek. Polohu měniče upravíme napětím lanka tak, aby se kladky nacházely přímo pod pastorkem. Vyzkoušíme řazení v celém rozsahu kazety, případně provedeme drobné doladění.

3.
K „protažení“ lanek může dojít i u přesmykače. Zde se projeví nejčastěji výrazným škrtním řetězu o vodítko při kombinaci největší převodník/nejmenší pastorek. I v tomto případě si poradíme povýšroubováním stavěcího šroubu řazení.

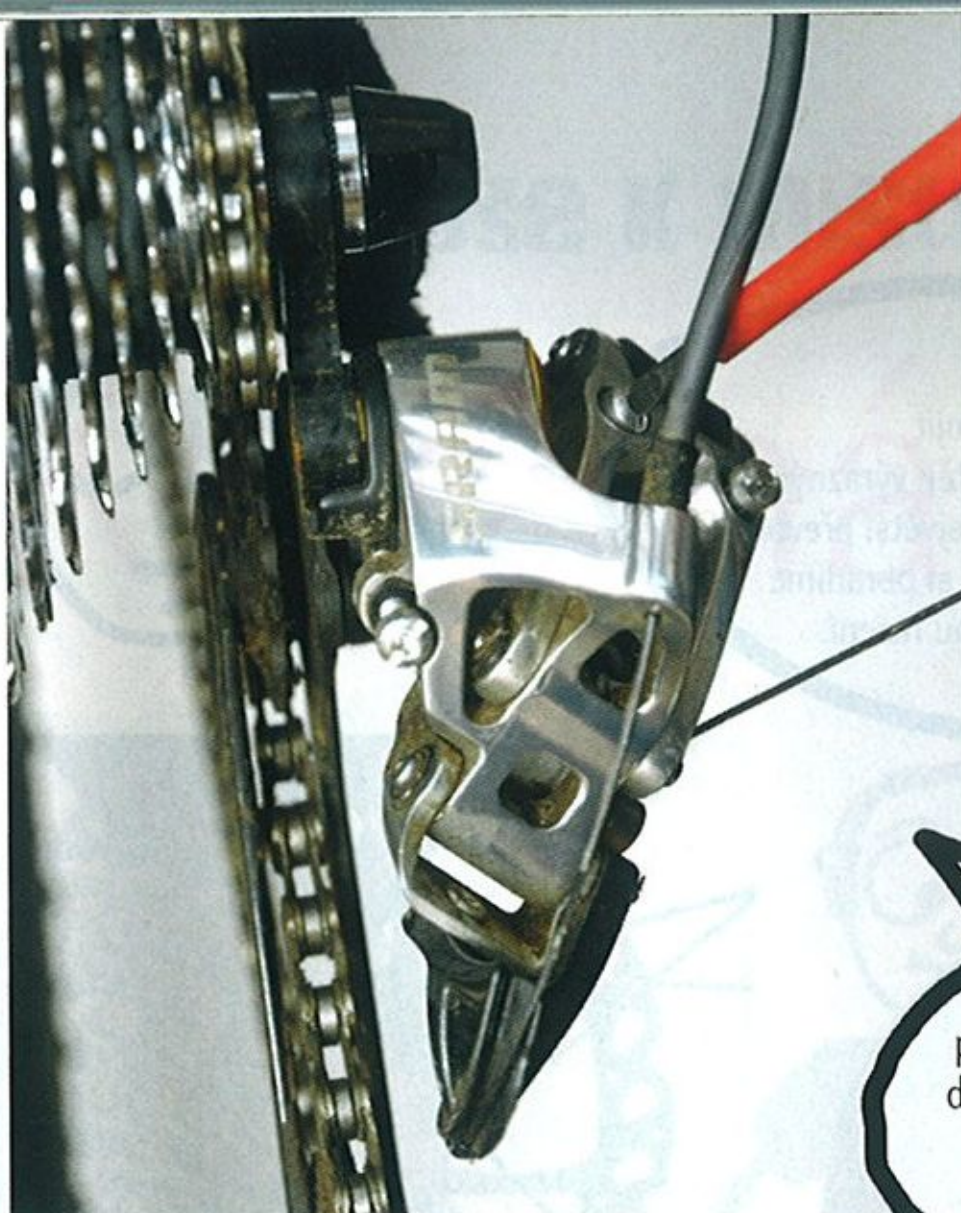

4.
Jestliže se seřízení nedaří, může být na vině povolená kazeta. Rukou vyzkoušíme, zda nemají pastorky na ořechu vůli. U nového kola se může závěrná matice kazety povolit a je třeba ji dotáhnout za pomoci speciálního klíče.

5.
Pokud stále nejsme spokojeni s funkcí přehazovačky, můžeme zkusit přiblížit kladky ke kazetě. To učiníme povolením pro mnohé záhadného šroubu v jejím závěsu. Vzdálenost seřizujeme při zařazeném nejlehčím převodu, neboť zde hrozí, že se kladka přiblíží pastorku příliš a dostane se s ním do kontaktu. Tento nežádoucí stav se projeví hlučnějším chodem. Shimano udává jako doporučenou vzdálenost mezi zuby největšího pastorku a kladky 5 mm.

nářadí Imbus 5 mm, křížový šroubovák, hadr, mazivo na bovdeny (vhodné jsou typy s nízkou viskozitou).

6.

Pokud se problémy s přehazovačkou vyskytly náhle a není možné řazení uspokojivě seřadit, může být na vině ohnutá patka. To poznáme (v evidentních případech) ze zadního pohledu – raménko přehazovačky není rovnoběžné se svislou osou kola. Pro přesné srovnání patky je zapotřebí speciální nástroj, takže tuto operaci doporučujeme svěřit servisu.

7. Zatímco

nepřesnosti řazení lze u kola „v záběhu“ omluvit a za ohnutou patku si můžeme spílat sami, řetěz by u nového kola padat neměl. Pokud ano, nepodařilo se mechanikovi správně seřadit tzv. dorazy a je třeba situaci napravit. Nejprve povolíme lanko a spodním dorazovým šroubem (označeným zpravidla písmenem L) nastavíme měnič tak, aby z něj řetěz nabíhal přímo na nejmenší pastorek.

Stane se, stalo se

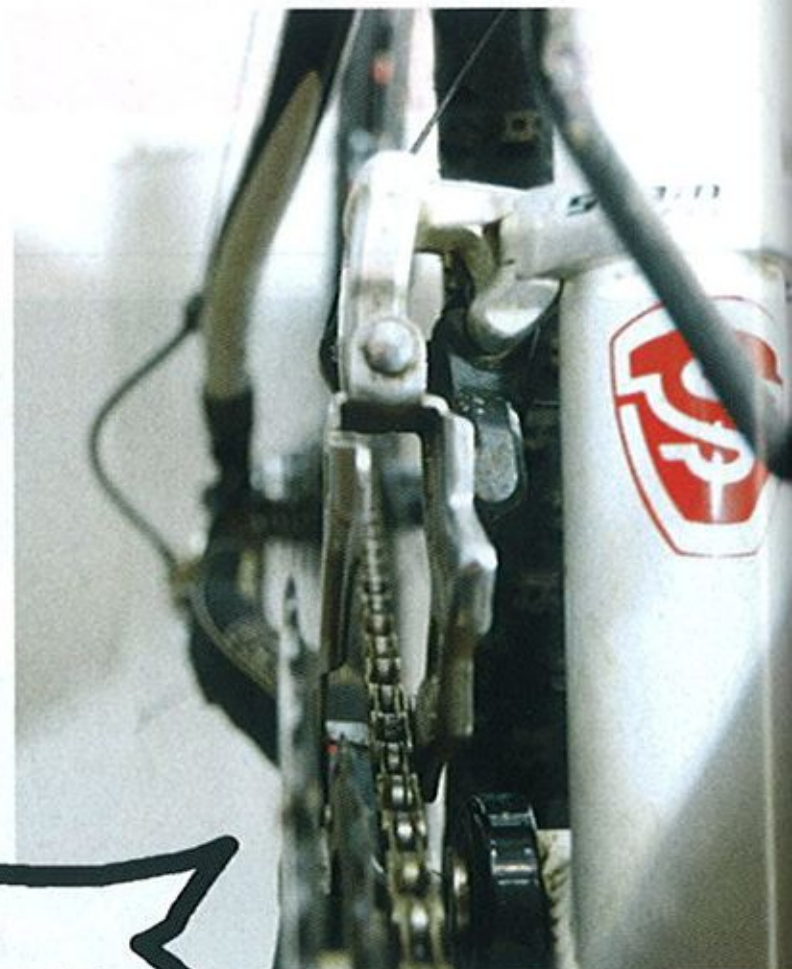
„Pamatuji si své cyklistické začátky, kdy jsem se vše na kole učil opravovat. Po jedné výměně řetězu přestalo fungovat řazení, bylo nepřesné, šlapání hlučné. Ladil jsem dorazy, napětí lanka a nic se neměnilo. Pak si kamarád všiml, že řetěz vede nikoli přímo po kladkách, ale že je natažený přes malý zobáček na vodítku. Dlouho jsem se styděl o své nešikovnosti vyprávět, ale pak jsem zjistil, že zdaleka nejsem jediný, komu se to povedlo. Příčiny nefunkčnosti čehokoliv na kole mohou být opravdu velmi různé!“

Rudolf Hronza

8.

Pak přehazovačku přesuneme pod největší pastorek. Rukou ji přitlačíme směrem k výpletu a zkontrolujeme, zda řetěz nemá tendenci nabíhat až „do drátů“. Pokud ano, přitáhneme horní dorazový šroub (označený zpravidla písmenem H). Když jsme si vymezili pracovní rozsah měniče, seřídíme napětí lanka podle bodu 2.

9.

Obdobně se seřizuje přesmykač. Nejprve je nutné nastavit jeho polohu – vodítko musí být rovnoběžné s osou kola, mezi velkým převodníkem a vodítkem řetězu by měla být dodržena vzdálenost 1–3 mm. Nejprve povolíme lanko a seřídíme spodní doraz tak, aby při převodu malý převodník/nejtěžší pastorek byla mezera mezi řetězem a vodítkem minimální (0–0,5 mm).

10.

Následně zapojíme lanko a napneme jej tak, aby při cvaknutí páčky došlo k přeřazení na prostřední převodník. Při dalším cvaknutí musí řetěz naběhnout na největší. Pokud se tak neděje, lanko ještě trochu napneme povytáhnutím stavěcího šroubu. Následně seřídíme horní doraz tak, aby řetěz o vodítko neškrtnal, a zároveň aby nepadal vně převodníků. Mezi řetězem a vodítkem by při nejtěžším převodu měla být v ideálním případě nepatrná mezera (opět 0–0,5 mm).

11.

Výrobci komponentových sad připouštějí, že při některých převodových kombinacích může docházet ke kontaktu řetězu a přesmykače. Jedná se o převody s velkým křížením řetězu, zejména tedy nejmenší převodník/nejmenší tři pastorky. U prostředního převodníku může k této situaci docházet při zařazení největšího a nejmenšího pastorku, nebo dvou nejmenších pastorků. Shimano připouští kontakt řetězu s vodítkem i při nejlehčím a nejtěžším převodu – zde se považuje za správné i nastavení s mezerou 0 mm (viz předchozí body).

Příště: seřízení brzd